

Miejski Zespół Szkół nr 1 w Będzinie
Gimnazjum nr 4 im. Kazimierza Wielkiego

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI NA LATA 2015-2016

**„Najważniejsze jest to, aby życie dobrze przeżyć.
I pamiętać, iż jest ono dane tylko raz!
Trzeba zatem w tym jednym życiu
Poznać jego uroki, zobaczyć piękno świata,
Doznać szczęścia obcowania z ludźmi.
Po wtóre - trzeba tak postępować,
Aby ułatwić i innym ludziom
Przeżycie tych lat możliwie
Najlepiej i najszczęśliwiej.”**

Władysław Tatarkiewicz

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI 2015 – 2016

Program szkolnej profilaktyki to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju oraz interwencyjnych w sytuacji pojawiających się zagrożeń. Obejmuje działania podejmowane w czasie realizacji programów nauczania i programu wychowawczego, gdy realizowane są zadania szkoły, a także działania specyficzne dla profilaktyki, np. zasady interwencji profilaktycznych, procedury pomocne w sytuacjach kryzysowych w szkole lub klasie, zasady współpracy ze specjalistami.

Ogólną podstawę prawną dla działań profilaktycznych dają liczne ustawy. I tak w wielu miejscach istnieją zapisy postulujące prowadzenie działań profilaktycznych w systemie oświaty, np. ; Ustawa o Systemie Oświaty, Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego, Ustawa o Wychowaniu w Trzeźwości, Ustawa O Przeciwdziałaniu Narkomanii, Ustawa Antynikotynowa.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 roku wprowadziło obowiązek uchwalenia przez Radę Pedagogiczną programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym szkoły, zaopiniowanego przez Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski. Zapis taki nie jest jednak zobowiązaniem do prowadzenia programów profilaktycznych w węższym sensie, lecz różnorodnych działań profilaktycznych. Działania te mogą na przykład obejmować programy psychoedukacyjne, ale również inne istotne elementy życia szkoły, mające znaczenie profilaktyczne.

Należy wyodrębnić działania profilaktyczne w pracy szkoły, tzn. dostrzec elementy profilaktyki w programach nauczania i wychowawczym, oraz zaplanować działania specyficzne dla profilaktyki szkolnej. Szkoła jest miejscem profilaktyki pierwszorzędowej /zapobieganie ukierunkowane na całą społeczność/.

Wynika to z jej zadań, kompetencji nauczycieli, a przede wszystkim potrzeb ogółu dzieci i młodzieży. Jest instytucją powołaną do wychowania i nauczania, a nie do leczenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 roku podkreśla, że działalność edukacyjna szkoły jest określana przez Szkolny Zestaw Programów Nauczania, Program Wychowawczy Szkoły i Program Profilaktyki, dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska. Zadaniem szkolnej profilaktyki jest ochrona dzieci przed zagrożeniami przez działania wychowawczo-profilaktyczne, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania zachowań ryzykownych poprzez odwołanie się do specjalistycznej pomocy /wskazywanie, czasem pomoc w organizacji pierwszego kontaktu ze specjalistą, nawiązanie kontaktu z rodzicami, motywowanie do podjęcia terapii i leczenia/.

Program Profilaktyki Szkoły jest integralną częścią Programu Wychowawczego Szkoły. Wychowanie jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez: ukształtowanie prawego charakteru, budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne, uznanie i przestrzeganie norm społecznych, budowanie postawy życzliwości i miłości do ludzi oraz uświadamianie sobie celów życiowych. Wychowanie jest więc stałym procesem doskonalenia się wychowanka, który poprzez swoje wybory i działania rozwija się i usprawnia swoje ludzkie zdolności do bycia w pełni człowiekiem.

Profilaktyka to zespół oddziaływań wychowawczych podejmowanych w celu zapobiegania niepożądanym społecznie zachowaniom, a wpływających na funkcjonowanie młodego człowieka. Celem profilaktyki jest ochrona człowieka, dziecka, ucznia, wychowanka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju.

Zachowanie ryzykowne	Cele /zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin	Uwagi
1. Palenie tytoniu	Ograniczenie palenia tytoniu	-regularna, kontrola łazienek w czasie przerw -regularna kontrola szatni, szczególnie w czasie przerw -projekcje filmów i dyskusja na temat nałogu tytoniowego -pogadanki z rodzicami w ramach zebrań klasowych o istniejącym zagrożeniu nałogiem palenia -lansowanie mody na niepalenie w ramach konkursu dotyczącego uzależnień -kampania antynikotynowa ‘Rzuć palenie razem z nami’ w III- czwartek listopada	woźna, sprzątaczk, n-ciele dyżurujący woźna, sprzątaczk wych. klas, pedagog wychowawcy klas pedagog, pielęgniarka pedagog, pielęgniarka	cały rok cały rok cały rok I sem. XI	
2. Picie alkoholu	Ograniczenie spożywania alkoholu	-projekcje filmowe i dyskusje na temat szkodliwości alkoholu dla organizmu człowieka -pogadanki z rodzicami o istniejącym zagrożeniu nałogiem alkoholizmu -lansowanie mody na niepicie w ramach konkursu o uzależnieniach	wychowawcy klas, pedagog wychowawcy klas pedagog	cały rok na zebr. klas. II sem.	

3. Sięganie po narkotyki i inne środki odurzające	Ograniczenie używania narkotyków i innych środków odurzających	<p>-projekcje filmów i dyskusje na temat narkomanii</p> <p>-pogadanki z rodzicami na temat zagrożenia narkomanią</p> <p>-zapoznanie uczniów i nauczycieli z przepisami prawa dot. używania substancji psychoaktywnych – spotkanie z przedstawicielem policji</p>	<p>wych. klas, pedagog</p> <p>wych. klas</p> <p>dyrektor, pedagog</p>	<p>cały rok</p> <p>na zebr. klas.</p> <p>II sem</p>	
4. Przemoc i agresja	Zmniejszenie i niwelowanie przejawów agresji, propagowanie pozytywnych wzorców zachowań	<p>-zajęcia warsztatowe z pedagogiem szkolnym</p> <p>-projekcja filmu "Przemoc i agresja. Jak im się przeciwstawić" i dyskusja na temat filmu</p> <p>-przeprowadzenie ankiety na temat przemocy</p> <p>-stworzenie uczniom możliwości niesienia bezinteresownej pomocy innym /wolontariat/</p>	<p>pedagog</p> <p>pedagog, wych. klas</p> <p>pedagog, wych. klas</p> <p>pedagog</p>	<p>I sem.</p> <p>cały rok</p> <p>I sem.</p> <p>cały rok</p>	
5. Ucieczki z lekcji i wagary	Ograniczenie notorycznego opuszczania lekcji	<p>-indywidualne rozmowy z uczniami opuszczającymi lekcje i ich rodzicami</p> <p>- terminowe egzekwowanie usprawiedliwień nieobecności</p> <p>-informowanie rodziców o absencji uczniów</p> <p>-przestrzeganie procedury prawnej dot. spełniania obowiązku</p>	<p>wych. klas, pedagog</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas dyrektor, pedagog</p>	<p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p> <p>wg potrzeb wg potrzeb</p>	

6. Kradzieże	Ograniczenie liczby kradzieży	szkolnego -zabezpieczenie szatni przed włamaniem -przydzielenie stałych boksów poszczególnym klasom -wpajanie uczniom poszanowania cudzej własności	dyrektor, woźna dyrektor wychowawcy klas pedagog	IX IX cały rok	
7. Niewłaściwe zachowanie w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia	Kształtowanie nawyków właściwego zachowania w sytuacjach ekstremalnych	-przeprowadzenie próbnej ewakuacji -ćwiczenie nawyków próbnych ewakuacji -spotkanie z przedstawicielami Straży Pożarnej w celu doskonalenia umiejętności udzielania I pomocy -projekcja filmu o zachowaniu się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia	dyrektor dyrektor, nauczyciele w-f dyrektor,pedagog wychowawcy klas	II sem. cały rok I sem. II sem.	
8. Niewłaściwy styl życia	Propagowanie zdrowego stylu życia	-spotkanie z pielęgniarką szkolną i lekarzem na temat nieprawidłowego odchudzania się i stosowania diet odchudzających /bulimia i anoreksja/ -organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych propagujących aktywny tryb życia -„Stres pod kontrolą”, dyskusja na temat stresu -1.XII – światowy Dzień Walki z AIDS -7.IV – światowy Dzień Zdrowia	wych. klas, pielęgniarka, pedagog wychowawcy klas, nauczyciele w-f wychowawcy klas, pedagog pielęgniarka, pedagog	II sem. cały rok II sem I sem. II sem.	

9. Otrzęsiny nowo przybyłych uczniów	Eliminowanie przejawów „kocenia”	-zajęcia integracyjne w klasach pierwszych -zabawa integracyjna dla klas pierwszych	wychowawcy klas, pedagog klasa organizująca	IX, X IX	
10. Zanik wrażliwości na elementy kultury i tradycji	Podniesienie wartości kultury i tradycji w życiu młodego człowieka	-uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego -Dzień Patrona Szkoły -Jasełka i Wigilia Szkolna -Ostatni Dzwonek pożegnanie klas trzecich	wychowawcy klas, dyrekcja wych.klas, dyrekcja, pedagog, nauczyciele wych. klas	IX, VI IX I sem. II sem.	

Załącznik nr 1

Zachowanie ryzykowne	Cele / zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin	Uwagi
1. Stosowanie środków psychoaktywnych	- eliminowanie zachowań ryzykownych	- projekcje filmów DVD -pogadanki dot. skutków stosowania środków dopingujących i dopalaczy -prowadzenie akcji informacyjnych wśród rodziców i lokalnej społeczności -udział w kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł	-wychowawcy -pedagog -psycholog -n-le biologii i chemii	cały rok	
2. Mobbing	- eliminowanie przejawów zachowań prześladowczych i nękania	- projekcje filmów DVD - zajęcia psychoedukacyjne - rozmowy indywidualne	-pedagog psycholog	wg potrzeb	
3.Cyberprzemoc	- ograniczenie przejawów	- projekcje filmów DVD	-wychowawcy -pedagog	wg potrzeb	

Zachowanie ryzykowne	Cele / zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin	Uwagi
	anonimowego dokuczania w sieci	- zajęcia psychoedukacyjne -rozmowy indywidualne -pogadanki z rodzicami -współpraca z policją	-psycholog		
4. Psychomanipulacja	- uwrażliwienie na ryzyko poszukiwania „własnej drogi życiowej” przy udziale grup nieformalnych	-projekcje filmów DVD - zajęcia psychoedukacyjne -pogadanki z rodzicami	-wychowawcy -pedagog -psycholog	wg potrzeb	
5. Ryzykowne zachowania seksualne	-zwiększenie świadomości ryzykownych zachowań	-projekcje filmów DVD - zajęcia psychoedukacyjne	-n-l WDŻR -n-l biologii -pedagog -psycholog	wg potrzeb	
6. Powielanie wzorca rodziny dysfunkcyjnej	-rozwijanie kompetencji społecznych	-utworzenie grupy socjoterapeutycznej i prowadzenie zajęć	-mgr A Duda -mgr M.Gondek	cały rok	od roku 2010
7. Stosowanie zachowań agresywnych	- eliminowanie zachowań agresywnych	-nauczenie stosowania technik kontroli złości - trening wnioskowania moralnego -kształtowanie umiejętności społecznych	-mgr I.Jaskółka-Turek -mgr J.Pasierb	cały rok	od roku 2008

Sposoby ewaluacji;

- ankiety i kwestionariusze dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- obserwacja; wychowawcy klas, pedagog
- dyskusja na forum zespołu wychowawców klasowych
- przeprowadzenie próbnej ewakuacji
- dyskusja na forum Zespołu Wychowawczego
- dyskusja na posiedzeniach Rady Pedagogicznej